

LUNDS
UNIVERSITET

Samhällsvetenskapliga fakulteten

PTPR07, Psykoterapeutiskt arbete under handledning, 15 högskolepoäng

Psychotherapeutic Work under Supervision, 15 credits

Avancerad nivå / Second Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Styrelsen vid institutionen för psykologi 2020-12-08 (STYR 2020/2165) och senast reviderad 2023-12-05 (2023/2578). Den reviderade kursplanen träder i kraft 2024-08-30 och gäller från och med höstterminen 2024.

Allmänna uppgifter

Kursen ges som obligatorisk kurs inom psykoterapeutprogrammet med inriktning på par- och familjeterapi.

Undervisningsspråk: Svenska och Engelska
Undervisningsspråk är svenska och engelska.

Huvudområde Fördjupning

- AXX, Avancerad nivå, kursens fördjupning kan inte klassificeras

Kursens mål

Efter genomgången kurs ska studenten:

Kunskap och förståelse

- visa fördjupad kunskap om teorier och metoder inom systemisk par- och familjeterapi och hur denna kan omsättas i det psykoterapeutiska arbetet med familjer i olika konstellationer, samlevnadsformer, bakgrund och levnadsförhållanden.
- uppvisa förståelse för det terapeutiska samspelet i mötet med par och familjer och med särskilt hänsynstagande till barn och ungdomars situation i den psykoterapeutiska processen.
- visa förmåga att självständigt och på en avancerad nivå att skapa sig en förståelse av familjens nätverk och andra professionella system och vid behov inkludera dess nätverk och system i interventioner i det par och familjeterapeutiska arbetet.

- kunna redogöra för integrativa behandlingsmodeller på en avancerad nivå, vilka omfattar olika par- och familjeterapeutiska perspektiv och som kan appliceras i en klinisk behandlingskontext.

- visa kritisk förståelse av och fördjupad kunskap om ett professionellt psykoterapeutiskt förhållningssätt med hänsyn till etiska överväganden och ansvarsfrågor i behandlingsarbetet.

Färdighet och förmåga

- visa färdighet att med hög grad av självständighet genomföra avancerat par och familjpsykoterapeutiskt behandlingsarbete baserat på systemiska familjeterapeutiska metoder och på vetenskaplig grund, med familjer i olika konstellationer, samlevnadsformer, bakgrund och levnadsförhållanden.

- visa förmåga att med hög grad av självständighet genomföra diagnostiska samt psykoterapeutiska bedömningar av par och familjesystem genom systemteoretisk analys, genogram och andra etablerade skattningar.

- visa förmåga att bygga en god terapeutisk multiallians med paret eller familjen och förmåga att säkerställa att alla parter terapin involveras, med särskilt beaktande av ungdomar och barn på deras villkor och förutsättningar.

- visa färdighet att kontextualisera familjens utvecklingscykel med hänsyn till dennes kulturella och sociala sammanhang och ur ett flergenerationsperspektiv, samt tillämpa en förståelse av maktordningar i denna kontextualisering.

- visa färdighet att flytta fokus från individen och den identifierade patienten till familjen och familjens inbördes relationer i förhållande till de problem paret/familjen söker hjälp för och kunna introducera interventioner som primärt har ett fokus på hela familjen som system.

- visa färdighet att genom cirkulärt frågande forma systemiska hypoteser om familjen och om det terapeutiska systemet och genom kollaborativt arbete med familjen utforma behandlingen där familjens kompetenser tas tillvara.

- visa förmåga att introducera och genomföra terapeutiska interventioner som exempelvis gestaltningar för att aktivt ge familjemedlemmar upplevelser i nya positioner i förhållande till varandra i familjen.

- visa fördjupade färdigheter att samarbeta konstruktivt med andra för att lösa arbetsuppgifter och förmåga att bidra med reflektioner i handledningssituationer och med andra vårdgivare. sen av att samverka med andra yrkesgrupper och verksamhetsområden genom ett professionellt förhållningssätt.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att aktivt och kritiskt reflektera över den egna rollen som par- och familjeterapeut, samt självständigt värdera och bedöma när detta arbete kräver handledning.

- visa förmåga att med hög grad av självständighet värdera och identifiera sitt behov av ytterligare kunskap för att fortlöpande utveckla sin kompetens som par- och familjeterapeut.

- visa hög grad av förmåga att tillgodogöra sig handledning på ett konstruktivt sätt och på ett reflekterande sätt kunna bidra till hela handledningsgruppens lärande.

- visa hög grad av förmåga att kunna reflektera kritiskt över de maktrelationer som kan uppstå i familjeterapi med särskilt fokus på klient- och terapeutroll samt barns och ungdomars situation.

- visa fördjupad insikt om betydelsen av att samverka med andra yrkesgrupper och verksamhetsområden genom ett professionellt förhållningssätt.

Kursens innehåll

Målet med kursen är att på avancerad nivå ge ingående och fördjupad kunskap i par- och familjepsykoterapi samt avancerade färdigheter att bedriva familjepsykoterapeutiskt arbete. Kursen innehåller fem delar fördelat på fyra terminer och löper under terminerna två till och med sex.

Kursens delar är 7:1 Behandling av familj 1 (3 högskolepoäng), 7:2 Behandling av familj 2, familj med barn/ungdom (4 högskolepoäng), 7:3 Behandling av familj 3, par med parproblematik (3 högskolepoäng), 7:4 Behandling av familj 4, familj med barn/ungdom under 16 år som identifierad patient (3 högskolepoäng), samt 7:5 Egen utveckling som psykoterapeut (2 högskolepoäng).

Under kursen förmedlas och tränas kunskaper och färdigheter avseende multipartiskt förhållningssätt, verbala och ickeverbala tekniker, metoder för gestaltningar och positioneringar, cirkulärt frågande, tekniker för att involvera samtliga i familjen med särskilt fokus på barn och ungdomar, skapa en arbetsallians med hela familjesystemet, reparera alliansbrott, koppla teorier och metoder till sitt utövande i den specifika familjeterapin, samt systemisk hypotesbildning, relationella positiva omformuleringar och tillsammans med familjen nå ett familjeterapeutiskt uppdrag som engagerar alla i familjen.

Undervisningen sker i form av grupphandledning, innebärande att studenten får presentera, erhålla återkoppling på och själv ge feedback på familjeterapier. Grupphandledningen omfattar minst 220 timmar och i grupp om högst åtta gruppdeltagare. Utöver grupphandledningen bedriver studenten familjeterapi med minst fyra familjer och par inom ramen för sin egen kliniska verksamhet. Grupphandledningen påbörjas under andra terminen och pågår parallellt med undervisningen inom övriga kurser på psykoterapeutprogrammet fram till sjätte terminen på psykoterapeutprogrammet. Utöver grupphandledningen genomför studenten egenstudier av litteratur utvald i samråd med handledaren. Utöver obligatoriskt deltagande i handledningsgruppen, bedriver studenten kontinuerligt under utbildningen, par- och/eller familjeterapeutiskt arbete på sin arbetsplats.

Kursens genomförande

Undervisningen består av grupphandledning och egna litteraturstudier enligt handledarens direktiv. Närvaro vid grupphandledning är obligatorisk. Under handledningen i grupp visar studenten videoupptagningar av terapisessionerna. Ärendearbetet, vilket sker utanför undervisningen vid studentens arbetsplats, ska omfatta minst fyra familjer och par, där de terapiproblem som behandlas representerar en bredd av olika problemställningar. I minst två av familjerna ska den identifierade patienten vara ett barn eller ungdom, och i minst ett av fallen ska denne vara under 16 år. I minst ett av ärendena ska ett par med par-problematik behandlas. De olika terapierna inbördes ordning kan skifta med hänsyn till studentens förkunskaper.

Kursens examination

Kursen examineras med fem individuella och skriftliga hemprov. I de första fyra (gällande provmoment 7:1 (3 högskolepoäng), 7:2 (4 högskolepoäng), 7:3 (3 högskolepoäng) samt 7:4 (3 högskolepoäng) ska studenten, i samband med att var och en av terapierna avslutas, redovisa genomförda terapi enligt anvisningar i kursbeskrivningen. Därutöver sker löpande examination i form av färdighetsprov. Detta examinerar studentens lämplighet samt skicklighet att bedriva par- och familjeterapi och examinationen beaktar skicklighet och utveckling, i form av

lämplighet, kunskaper, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt i enlighet med de för kursen rubricerade målen. Studenten ska för betyget godkänd för var och en av delarna dels godkännas på hemprovet dels uppvisa godkända färdigheter.

I slutet av kursen ska studenten, i ett skriftligt prov (provmoment 7:5, 2 högskolepoäng), redogöra för sin utveckling till psykoterapeut, baserat på de fyra fullföljda terapierna.

Närvaro vid grupphandledning är obligatorisk. Med obligatorisk närvaro menas att vid frånvaro upp till 20 procent av handledningstillfällena ska studenten genomföra kompletteringsuppgifter gällande de tillfällen som studenten varit frånvarande. Överstiger frånvaro 20 procent ska kursens ej redan examinerade delar genomföras i samband med kommande kurstillfälle. Frånvaro sammanställs varje termin.

Kursmoment som examineras enligt ovan (7:1–7:5) omexamineras när tillfälle ges under nästkommande kursomgång. Vid underkänt på någon av delarna 7:1–7:5 erbjuds endast ytterligare en möjlighet att fullgöra detta.

Examinatorn kan under speciella omständigheter och med omedelbar verkan underkänna en student innan han eller hon har gått igenom hela kursen. Det kan ske om studenten saknar förmåga att använda sig av handledningen eller om studenten uppvisar allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt på ett sätt som äventyrar patientsäkerheten och/eller riskerar att skada patientens förtroende för vård och behandling. En individuell handlingsplan ska då fastställas där vilka åtgärder och kunskapskontroller som krävs innan studenten kan återgå till studierna inom kursen klargörs.

Om så krävs för att en student med varaktig funktionsnedsättning ska ges ett likvärdigt examinationsalternativ jämfört med en student utan funktionsnedsättning, så kan examinator efter samråd med universitetets avdelning för pedagogiskt stöd fatta beslut om alternativ examinationsform för berörd student.

Betyg

Betygsskalan omfattar betygsgraderna: Underkänd, Godkänd

För godkänt betyg på respektive del av kursen krävs att alla prov/moment inom delen är godkända. För godkänt betyg på hela kursen att alla delar är godkända och att studenten uppfyller de lärandemål som angivits. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med Underkänd.

Vid kursens start informeras studenten om kursplanens lärandemål samt om betygsskalan och dess tillämpning i kursen.

Förkunskapskrav

Antagen till psykoterapeutprogrammet